

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Разорителі!

З довгого засліплення починають отрясати ся наші консолідаційники; спадає їм нікуди, хіба до негачії власного істнованя Жаль, що се стало ся так пізно та і жаль, що взагалі треба було сего! Чи не виказала достаточнo історія послідних сорока літ в Галичині, що така консолідація може бути хіба капітуляцією? Але менери консолідаційні може відповідать: не шкода сеї проби, бо аж тепер ми набрали досвід! Бодай так!... Досвід не здасть ся на нічо там, де нема сталої засади; при першій-ліпшій нагоді, при якій-такій надії на якусь, хотьби часову користь, найде ся завсїгди вимівка, що ось то тепер змінили ся обставини... Нема у наших консолідаційників любови до своєї народної ідеї, нема твердого переконаня, що народними святотцями не годить ся торгувати, не можна відпустити з них і цянпки, хотьби за яку обіцянку чи користь. І тому завсїгди буде недомагати їх народна політика та зводити їх на манівці.

Се не пересада, що ми тут кажемо, хоть оно, здавало би ся, противорічить теперішньому опозиційному становиску консолідаційних партій супротив другої народности в краю. Оних — скаже хто — заступають ся за права наші, станули на крайнім, лівім крилі зацїтників рускости в Галичині, та і потерпіли немало у тій боротьбі! Алеж їх становиско, було лиш вислід політичної ситуації, а робота чисто негативного напрямку. Помимо високо-парних слів, яких уживано від кількох літ, аби в руску суспільність вмовити потребу такої політики, помимо горячих наклїків на своїх приклонників та завзятих нападів на противників, ся політика видала такі олові, що єї перелякали ся саміж верхови.

В посліднім числі «Діла» заміщають допис з Перемишля до «Галічаніна» такого змісту:

Скільки то шума наделали «русько-української» газети, когда некоторые наші патріоти, присмотрившіся с близка отношеніям і тенденціи называеомой офіціально «руської» гімназії в Перемишлі виісали своихъ мальчїков в польскую гімназію! Въ послѣдствїи оказалось, що они сделали то благоразумно; но имъ то не трудно было, такъ какъ они съ близка присмотрились той гімназії. Що они видели и знали, того не магли видети і знати асобенно мнaгїи священники изъ дальшихъ окрестностей Перемишля, и повписывали своихъ детей въ ту гімназію, многїи вправде не зъ полнымъ доверіемъ, но що же имѣли делати? Inter duo mala избїрали, по ихъ мненію, меньшее и за то тяжко поплатились. Сегодня ихъ дети розсыпаны по польскихъ гімназіяхъ въ Сяноцѣ, Львовѣ, Ярославѣ, Стрыбѣ, Дрогобичѣ и т. д., сами же они не имѣють словъ на охарактеризованье невыносимыхъ отношеній въ перемишльской «руської» гімназії. В особенності отношенія тѣ мстятя на мальчїкахъ, даже способныхъ, но сынахъ несимпатичныхъ кому-тамъ русскихъ священниковъ. На фактъ сей обрацаю вниманіе техъ, котормъ предстоитъ въ будущемъ выбирати inter duo mala, выбравшіи бо уже перевели, инши переводятъ своихъ детей в польскїи гімназіи а многїи, намѣрявшїи после ферїи приступити съ своими мальчїками къ вступительному исниту, не сделаютъ таго, щобъ не имѣти даже прикосновенія съ «руською» гімназією. Бедная ты мати Русь! Вышлакала для своихъ детей русскїи гімназіи, но на жаль для детей вернейшихъ своихъ сыновъ нетъ въ нихъ места!... — Z.

Годі вийти з дива, перечитавши таку пересторогу перед рускою гімназією! — кличе «Дѣло». Ще їм дивно! Повинні були

знати ще перед консолідацією, що она нікуди інде не заведе, лиш туда. А ось що дивно, то се, що они самі подали руку для здуки з сими відступниками, та ще і тепер подають можливість істнованя такої паламарщини, що як ропячий боляк трує чистоту нашої мови та викликує замішанє у понятях загалу. Така допись «Галічаніна» найшла би хіба місце в рускій гумористиці, як образок безглуздої невіжки, що не маючи понятя про чужий язык, намагає ся наломлювати до него свій рідний. Така паламарщина не належить ані до російської мови, ані до рускої, а у нас можлива лише... з утилітарних зглядів. Бо з таких зглядів і «Дѣло» пише так названую етимологією, хоть в засаді(?) стоїть за фонетикою, такою також правописею друкує навіть свою «бібліотеку», що вже не є для щоденного, переминаючого ужитку, але лише ся прибутком нашої літератури, такою правописею послугують ся деякі наші економічні, ба просвітні інституції і церковні власти — а всьо — задля утилітарних зглядів! В чім лежить хосен такого способу писаня і для кого оно робить ся? — спитайте їх — то они відповідать: для «твердыхъ», що не суть здекларованими кацапами? Алеж се лише каламучене води, з якої ренеґати можуть витягати аргументи против самостійности нашого языка! Се понижуванє своєї власної гідности, так сидіти на двох стільцях, з утилітарних зглядів.

Коли самі себе не шануємо, то і не можемо вимагати, аби нас другі шанували. Велика часть вини за наругу, як от спала на нас з нагоди археологічного зїзду в Києві, спадає на тих наших «утилітарних» політиків, що дозволяють всяким «Ъ-ям» та «Ъ-ам» товчи ся по русских часописях та видавництвах. Очевидно, що чужинцєви, коли побачить таку мішанину правописий, яка істнує у нас, в Галичині, видасть ся і сам язык неусталеним, хитким, штуч-

Омелько Цуциня.

Оповіданє

Олександра Катренка.

(1897 р.).

(Далі).

VII.

Вперед посунув ся.

Омелька, не потураючи на его малий зріст, забрали і він опинив ся у одному з піхотних полків, який мешкав у Харкові, москалем.

Не стану я, бо-ж дуже довге те воно, розмальовувати вам, про те, як Омелько починав своє військове життє, що він побачив в йому і як і чим первого часу пробування свого там перенїмав ся. Певно тільки, що московщина не аби як захистила, виратувала його на який час від тієї життєвої безодні, яку він впізнав був от то у тюрмі і в яку він був лагідним влїзти, окинути ся в неї з головою.

Військова суворість, товариство інше й одмінне, військова, хоч і не важка вже зовсім за для селянина, але неодмінно порядкова праця час по часові собою придавали, пригнїтили у його ті його думки, поклади тюремної науки і хоч зовсім далеко не знищили їх в йому, але до розгору їх широкого не попустили. Омелько

був людиною, яку Госнодь обдарував великою здатностию, куди не поверни його, до всего. Визначила ся ця здатність його й тут. Він не лїнуючи ся, жваво навіть придав ся до своїх нових, які там у його вони були, обовязків москаля і праця та його не пішла даремно за вітром, як часто густо іноді буває з людьми нещасливими, але вона підняла його дуже до горі. Він зіпав ся там на стільки, на скільки можливо було тільки там йому теє.

Перебувши чи рік, чи скільки там біля спільного войовничого діла Омелько з цікавостію тимчасом де чому поповчив ся й у військовій школі. Він самохіть вільними хвилинами взяв ся до писання красною і через великий час був дуже добре наломив ся в тому. Нарешті було взято його у військові, полкові писарі. Вкінці другого року свого пробування у Москалях він був вже там гунтерем.

Дуже Омелькові до смаку великого припала там тамошня писарська робота. Він навіть аж прилип до неї, як той, що від довгої згаги припадає до водички студеної і ніяк не міг його напити ся. Кожда малість його зацікавлювала там, звертала його увагу на себе і він самохіття і найбільше самостійно добивав ся, доходив до всего. Вперше в ряду Омелько вбачив там і згодом прочтав їх від дошки до дошки

ті писані закони, про які колись, а найпаче, сидючи от то у тюрмі, він був чув тільки. До тих законів то Омелько аж присїкав ся. Читав він їх іноді і про втому і про сон забуваючи, смакуючи їх читав він. Засипаючи під подушку він їх собі клав. Спав він і тоді не покидав думати про них, снили ся вони йому. Читаючи-ж їх він кожного з тих законів переживав усїєю своєю істотою, перемучував ся над ним, цілком переїмав ся ним. Кожного з них Омелько повертав так і сяк, крутив його туди і сюди, тулив його до того чи сього вчинку, прикладав його до тієї чи інчої події і все немов власних. Нарешті Омелько більше ніж вивчив всі ті закони, які мали ся тільки там у канцелярії. Він знав їх, та як ще і знав, всі до одного. Він без помилки, очі заплочивши, немов штука той, міг сказати у якій книжці, на якій сторінці, навіть під яким числом що написано. Оттак він їх витвердив! Омелько зробив ся таким статутвідцем, яких певне ні одного і межі справедливими юристами їх немає. Омелько, інак і бути не можливим би було, визначив ся тією своєю кибетливостію перед начальством своїм і не доходячи щось до року кінця служби своєї був настановленим старшим полковним писарем. Та посада зробила Омелька вже не аби якою там людиною. Він став верховідцем, начальни-



ним. Бо і справді кацапські ренегати устроїли так хитро штуку, що і не розбереш, де кінчить ся наш український, а де зачинає ся російський язик. От, хотьби у наведеній дописи: не знати навіть, як єї читати, чи по нашому, чи по російському, бо і сяк і так не виходить до ладу! Чи і се утилітарний згляд? Так, але для ворогів нашого народу.

Така паламарщина, се не відосібнена проява. В боротьбі о права рускої мови она найбільше приносить шкоди всім нашим заходам. Бо от припустім, що справа переписки руских урядів парохіяльних була-б полагоджена користо для нас. І щож з того? Коли-б власть постановила, що будуть ся приймати рускі письма лише фонетичною правописею, то піднесли би крик не лише кацапи, а само »Дьло« з своїми приклонниками, що осьто через те нарушені права свободного розвою (?) руского народа. Так було вже при заведеню »офіціальної« правописи у школах. А коли би не було жадних таких обмежень, то пожаль ся Боже, як виглядала би ся руска переписка з властями! Кілько парохіяльних урядів, тільки правописий і язиків. Були би там всі відтіни від чисто народного, до чисто московского. І справедлива би ся пословиця: »що типик, то язик!«

Так само дїє ся і тепер в адвокатских канцеляриях що-до вношених письм до судів. Славна наша »етимольогія« уможливає деяким меценасам перевертати та осьмішувати нашу мову паламарщиною, та зражувати до неї судий. Додаймо до того, що судові друки друковані фонетикою і чистою українською мовою, а їх виповняють етимольогічною паламарщиною з відмінними технічними назвами — то не треба на се Поляка — і самому Русинowi зробити ся недобре від такої мішанини. Та що гірше, навіть самі народовці-адвокати в більшій часті уживають етимольогії у своїй переписці з судовими властями. Від мішанини правописий годі відрізнити мішанину язика і тим способом стає неможливим зробити конаць кацапській підземній роботі, аби їх письма відкидати а limine, як не писані в жадній краєвій мові.

Час би вже перестати дальше підкопувати силу і повагу свого народа, час би вже вичистити сю айгіву стайню, покинути сі »утилітарні згляди«, що терплять гниль серед здорового організму, час би скинути маску облуди і відділити паршиві вівці від цілого гурту!

ком над де кількома десятками собі подібних, над всіма тими полковими писарями. Але того ще й мало, Омелько дістав собі великої поваги від панів офіцерів навіть. То той, то другий з них обертали ся до його що часу й не інак, як з проханкою тільки, іноді то й з увічливою. Омелько, добре спізнаючи чемність свою, поважно чи подавав пораду, чи і робив те або се, задля того, чи другого і не забував не догадливому, то навіть і натякнути, що всеяке знаття, праця повинні бути взглядно з статутами навіть користними й Омелькові давали гроші, платили єму, бо-ж справді і було за віщо їх йому давати. Вилузувати було йому хоч якого не такого винуватця, все однаково, як плюнути. Миттю відшукав він було статут, який задля чого треба, підведе його під другий, оди другим побє, коли треба того, то обоє їх ще й третим знищить до того ще й на який четвертий обіпреть ся, всю правду замакитрить і яке-б не було дїло, так його собі за пояса і заткне. Хоч який було злочинець, але Омелько було, як візьметь ся, як захоче, то статно, гляди, й янголом його зробить. Вєй було роти пороззвівають, бо-ж очевидячки, хоч як очевидячки, то він усе ось який, а статно ні, зовсім не такий, та й годі. Он який був Омелько! Без Омелька всі, особливо-ж, як найблищий до його начальник, полковий ад'ютанта, то і ступні не міг ступнути, що до обовязків його. З Омельком, за його запомогою, то хоч би якого нікчемнього офіцера бува не настановили ад'ютантою, то неодмінно він вийде і дуже дотепним і дуже здатним до того.

Церковні спори на Буковині.

До попередньої нашої статі про церковні відносини на Буковині, подаємо отсе у повній змїсті:

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАНІЄ

Єго Преосвященства православного Архиепископа і Митрополита буковинського і дальматинського.

АРКАДІЙ

з Божої ласки прав. Архиепископ і Митрополит буковинський і дальматинський.

Всім нашим улюбленим дітям во Христі, св'ященникам і вірним, патронам св. Церков і всім богобояним християнам — мир і ласка від Бога, а наша прихильність і архипастирське благословенє.

За помочю найлаткавішого Господа, що в своїй незміримій ласці услухав піднесені перед Єго вівтаром молитви Нашого улюбленого клера дієцезального, повернули Ми щасливо з Відня, де Ми перебували, щоби Є. В. нашому наймилостивішому Цісарю зложити глибоко відчуту подяку за ласкаві добродїйства для нашої архидієцезії з нагоди ювілею Єго 50-літнього панованя.

Коли Єго Величество прийняв ту подяку з особливою ласкавістю і прихильністю, Ми повернули до Нашої столиці і втішені тим, що можемо знов перебувати посеред Нашої пастви, витаємо Вас з цілого серця.

Однак чим більша була наша втіха і розрада задля повороту, з тим більшим жалем довідали ся Ми, що в останнім часі повстали між дієцезанами різкі непорозуміння і невзгоди, котрі дійшли до того, що Ми — стараючи ся о поступ Церкви і добробит Нашого св'ященства та православного люду — спонукані підняти Наш архипастирський голос, аби остерегти незадоволених перед путем, що має на цілі лише шкоду нашої православної Церкви і має своє жерело єдино в заисти, ненависти і клеветі.

Сі з собою сполучені пристрасти загрожують не лише мир і братерське пожитє між людьми, спивають всякий поступ, всякий природний розвиток відносин на кождім полі людської діяльності, они і затроюють душу. Так як червак не лише обгризає кору і дерево, але входить в саме ядро рослини і доводить єї до смерти, так нищать ненависть і клевета не лише вишне житє чоловіка, але огортають також єго душу і доводять єї до упадку, до вічної погибелі.

Як сліпа пристрасть ненависти огортає людське серце, ти перемінює вона і наймирнішого в люте звіря; таких прикладів подає нам історія досить. Хто був би подумав, що ті самі

Наодержить ся було такий від своїх старших і влячності різної, і нагородів можливих. Без Омелька-ж і самий найкебетливий було негідним нікуди визначаєть ся. Підведе було Омелько кождого, коли захоче, під монастир так, як пити дасть, та так-же чисто, та гарно, що сам він з роду і не ввіймаєть ся. Неодному вже він офіцерові за неповажання до себе підносив такої пинжи під ніс, що на. Отож кождий ад'ютанта, шкдюючи ся об собі, хотя не хотя, а мав потребу навіть запобігати у Омелька ласки.

Сам полковий командьор нераз казав:

— У мене полковий писар, не писар є, але міністр юстиції!

Та так усі офіцери і продражнили Омелька »міністром юстиції«. Межи собою інак вони єго і не звивали.

— А ти-б, або ви, казав один другому було, обернув ся до міністра юстиції, він все зробить!

Навіть, шуткуючи з ним, в очі йому звивали вони його міністром юстиції.

Не диво-ж, що полковий командьор у всьому покладав ся на Омелька далеко більше ніж на кого іншого хоч кого небудь, не виключаючи й ад'ютанту. Омелько у полку був дійсною правою рукою свого полковника. Ад'ютанта там був задля того тільки, що він повинен був там бути, щоби місце займати, певним же, дійстним ад'ютантою був Омелько.

(Далі буде).

уста, котрі в Цвітну неділю витали Христа при вїзді до Єрусалиму словами »Осанна«, через день пять кричати муть слова лютої ненависти: »Расни, расни єго!« І що-ж було причиною тої величезної змїни? Як змїнила ся горяча любов з Цвітної неділі через день пять в таку непримириму, люту ненависть против того, котрого перед пяти днями витано окликом: »Осанна«.

Як провинив ся Ісус в тім часі такими поганими вчинками, що могли би витолкувати ненависть до него, усправедливити єго засуд? Ні, прецінь всі добре знаємо, що було причиною такої скорої змїни.

Вірючи в клевети, якими обкидували кілька фарисєів Ісуса, став легковірний наїр єго так непримиримо ненавидіти, що лише смерть Ісуса могла єго успокоїти. — І помимо що клеветники-фарисєї заслужили вічну погибель, Христос, їх жертва, молив на хресті: »Отче, прости їм, не знають бо, що творять!«

Клеветник старає ся винайти неправдиві і огидуючі бесіди, котрі шкодять добрій славі чоловіка і розширює їх. А коли він не може своближньому пошкодити ділом, то шкодить він єму часто десять разів більше словами; він скритий ворог, против котрого нападаний не може боронити ся, бо він єго не бачить, не знає єго оружя, лише відчуває єго удари і не знає, відки они приходять.

Своїм поганим поступованєм краде клеветник своєму ближньому товаришке, а собі самому вічне житє.

Щоби відповісти вимогам свого стану і розвинути хосенну діяльність, потребує кождий чоловік конечно чести і доброї слави, бо без них єго ціла діяльність не може мати бажаних наслідків. Тому не лише горожанське, але і Боже право хоронять честь і добру славу кождого і з'обовязують старати ся не лише о власну, але і о добру славу кождого иншого. — Вже в старім Завітї наказує Господь, щоби ми не складали фальшиве свідочтво против ближнього, а той самий наказ подибуємо також в новім Завітї. Отже клеветник нехтує Боже і горожанське право, він не знає нічого о богобоязні, о пошанованю і любови до людей; він не може стерпіти, щоби ближній жив у сукоюю і щастю, і так довго не покидає свого ремесла, поки не відбере єму одно і друге. — Сегодня кидає він підозрінє на свого ближнього брехнями, а завтра підсуває єго ділам нечестні мотиви і цілі; сегодня він старає ся оклеветати перед настоятелем, а завтра він під'юджує підрядного. І то все робить клеветник так хитро, що нещаслива жертва навіть не знає, хто під нею копає яму, і часто чинить єму ще не одно добро. — В своїм дїявольскім засліпленю клеветник не має більшої втіхи, як коли здискредитує впливового чоловіка, унещасливить щасливого, збездестить поважаного, унеможливить діяльність рухливого чоловіка, — і тоді серце єго розпливає ся з дїявольської втіхи. — Тому цілком правдиво каже пословиця, що найбільше хицями звїрями в лісах і горах є вовки і медведі, а в містах і по селах клеветники.

Чи можливо, щоби стілько злорадності остало без кари? — Той, що доводив инших до розпукки, відбирав часто иншим насущний хліб, витискав сльози без міри, затроював стілько сердець ненавистю і доводив до стілько грїхів, — чи той мав би остаги безкарним?

Вічна справедливість Божа не опустить до того і кождий злочинець буде покараний; та проте безгранична милостивість Бога, котрий не хоче погібелі грїшника, а єго навернення і життя, — се милосерде не опускає і найбільшого грїшника, а все наново промовляє до єго серця і жадає від него навернення і скрухи.

Тож і Ми в стараню о добро Нашої пастви сповняємо отсим горяче бажанє і наш обовязок і промавляємо до серця тих, котрі з власної волі або заведені другими, посередно чи безпосередно, з злорадності чи легкомисности і нерозважности нанесли шкоду добрій славі ближнього, і напамінаємо їх до скрухи і поправи, бо дорога, на яку они пустили ся, загрожує спасенню їх душ і шкодить Церкві. Упоминаємо їх, аби хоронили не лише власну, але і честь і добру славу ближнього; аби терпеливо і справедливо, без пристрасти судили блуди ближнього і не думали, що, коли відкривати муть блуди инших і клеветати муть, то тим закриють свої

власні блуди. В покушенію нехай все тямлять дуже поучаючи притчу Спасителя о митарю і фарисею.

У всім, що відносить ся до чести і доброї слави ближнього, поступаємо все дуже осторожно, бо коли є раз відберемо, то не можемо назад віддати, так як не можна рознесений вітром порох позбирати.

Яко християне і уломні люди ми обов'язані, покривати евентуальні гріхи ближнього евангельською любовію, але не єму ще інші додавати, які ще він не поповнив; ми обов'язані, уважати кожного за найліпшого, єго наміри за найчистіші, єго цілі за найчестіші, як довго ми не пересвідчили ся о противнім.

Євангельська любов, що не допускає нічого поганого, вимагає сего від нас, а всемилоствий суддя — котрий каже: «Не судіть, щоби вас не суджено» — буде нас з терпеливостію і милостію судити, так само як ми судили інших справедливо і ласкаво.

Бажаючи, щоби ся наука впала на плодівиту землю і хоронену перед хищами птахами принесли добрі овочі, надіємо ся, що Ви, мої любі, як доси, так і на дальше останете щиро піддані і вірні Єго Величеству нашому наймилоствійшому Цісарю Франц-Йосифу I. і нашій православній Церкві і молимо для вас о ласку нашого Спасителя Ієсуса Христа і любов Господа во віки-віків.

Чернівці для 19. (31.) липня 1899.

Процес Драйфуса.

Суд воєнний в Реннах прислухував ся в суботу дальшим виводам Бертільона, хотий не дуже ними інтересував ся. Публіка підчас зізнань сего свідка занимала ся читанєм часописей. По скінченім викладі задавав Ляборі питання свідкови і то так ручю, що Бертільон признав в кінці, що може бути, що Естергази є зрадником. В кождім разі, каже, більше є подібности в бордеро до письма Драйфуса ніж Естергазого. Потім слідувало переслуханє капітана Фрайштетера. Сей капітан належав до воєнного суду з р. 1894., длятого зізнаня єго кинули богато світла на процедуру суду військового, що в р. 1894. видав засуд на Драйфуса. Від него вкінці довідаємо ся, що як раз судови тому предложено тайні документи, без відомости обжалованого і оборонців. Він сам голосував тоді також за засудженєм Драйфуса, бо виробив собі переконанє о вині обжалованого на основі зізнань знатоків пшєма, як також на основі зізнань Анрієго і ді Паті де Кляма. Дальше тайні документи, котрі предложено трибуналови, зробили на нїм сильне вражіє. Ляборі запитує свідка чи то були документи чи один документ- Фрайштетер. То було ціле тайне досієр, в котрого склад входило богато документів, між иньшими і депеша Паніцардієго, що єї пізнійше узнано за неавтентичну. На єї зізнаня, що противили ся цілковито зізнаня єнерала Мерсієра і президента трибуналу з р. 1894. Мореля, що споминали о однім лише документі, повстав в сали великий рух і галас. Підчас сего зривають ся полковник Морель і Мерсіє і домагають ся голосу. Морель. В першім моім зізнаню сказав я лише о однім документі (бордеро) а то длятого, що не хотів я зраджувати таємниці — по друге бояв-єм ся, що если сміну о документах то Ляборі засипле мене питаннями і витягне більше ніжби я хотів сказати. Мав я врешті право говорити лише о документі однім, бо я читав лише один документ, а решту віддав я до прочитаня секретарю бо бувем змучений. Фр. Я сам видів всі документи і бачив-єм також як президент Морель брав кождий з осіб до рук, подавав їх судиям і коментував. Морель. Протестую против сего, мов би я коментував. Зрештою, як би я був членом воєнного трибуналу і видів, що президент поступив нелегально то зараз, на місци запротестував би я против того а не ховавбим ся з тим через 5 літ.

Фрайштетер. А прецінь я зараз 8. цвѣтня 1894 р. написав лист до полковника Мореля в котрім доносив я, щосьмо поступили нелегально. На сей лист як і на другий писаний по смерти Анрієго, що в нїм виразив я сумнів в справедливість, виданого через нас засуду на Драйфуса — не одержав я від полковника Мо-

реля жадної відповіді. Ляборі. Супроти того мушу жадати від трибуналу, щоби втягнено до протоколу і зазначено, що в тайнім досієр була також депеша Паніцардієго. Мерсіє. Я заявляю категорично, що в тайнім досієр депеші не було.

Фрайштетер. А я противно обстаю при своїм зізнаню, що була. — Наступила тут остра перепалка між Мерсієром а Фрайштетером.

Ляборі. Щож в кінці? Чи була депеша чи нї. Мерсіє повинен се знати, бо він складав тайне досієр. Мерсіє. То не я складав але полковник ді Паті. Ляборі. Супроти того мушу домагати ся сего, щоби вислано лікарів до ді Патієго і о скілько можливе спроваджено єго сюди. Мерсіє. Правду сказавши то не ді Паті складав, але покійний полковник Зандгер.

Ляборі Доправди то не до понятя. Все складає ся на небіжиків. Чижиби вже судьбатак хотіла, що всі важнійші свідки поумирали. На сїм скінчили ся зізнаня Фрайштетера. На кінці переслухано єще рисовника Жаваля, що дуже згїрдливо виражав ся о Бертільоні і цілім єго системі доказу, що Драйфус а не Естергази написав бордеро. Всі єго псевдодокази можна легко збити.

На сїм замкнено розправу.

НОВИНКИ.

— **З руского Товариства педагогічного.** Вписуватись до рускої дівочої школи виділової при ул. Вірменській ч. 2. можна в днях 29, 30 і 31. н. ст. серпня від години 9. до 12. рано.

Замісцеві можуть вписуватись письменно під адресою Товариства. Рік шкільний розпічне ся 6. н. ст. вересня.

— **О димісії намістника гр. Пінїньского** уже від якогось часу повторяють ся вїсти то в краєвих то в заграничних часописах. Недавно подала таку вїсть одна німецька часопись з Градца. Таких вїстий годї вже з гори приймати за фальшиві, бо відома річ, що гр. Пінїньский хорувє ще від зими на горло і значну часть сего року перебув по за краєм, а в намістництві рядять иньші люди. Мав прибути до Львова на уродини цісарські — не приїхав, бо знов здоровє єго погіршило ся. Деякі газети подають вже імена заступників гр. Пінїньского: Гіос пьодди каже, що кандидатом є бувший міністер Білинський, знов же до N. Refoim-и телеграфують зі Львова, що у Відни рефлектують на трех: на гр. Станислава Бадєного, на президента апеляції дра Тхуржницького і віцепрезидента красвої дирекції скарбу дра Корытовского. — Супротив усіх вїстий о димісії гр. Пінїньского забрав слово Czias і каже, що ті вїсти виходять очевидно з одного і того самого жєрєла та ширять ся з метою, але редакция Czias-у може на основі автентичних інформацій заявити з всею рішучостію, що в тїм нема ані тїни правди і гр. Пінїньский не думає уступати зі своєго уряду. «Творенє і роспирюванє тих байок — каже далі Czias — єсть імовірно виразом побожних бажань тої клїки, для котрих становище заняте гр. Пінїньским в справах львівських фінансових скандалів є дуже не вигідне». При тій нагоді Czias звїщає, що здоровє гр. Пінїньского значно поліщило ся та що він поверне до Львова в перших днях вересня.

— **Самоубийство.** Дня 22. с. м. відобрав собі житє в Кальтавлентгебен вистрілом з револьвера секретар міністерства рїльництва Арміїюс бар. Петріно. Причиною була невїлчима хвороба. Мав 41 літ.

— **Напад на гладкій дорозі.** Коло склену годинникаря при ул. Коперніка переходив в п'ятницю в полудне священик І. К., що мав се нещастє, що був подібний до якогось довжника годинникаря. Коли отже субект побачив єго, вибіг на улицю і зачав ся допоминати о зворот довгу.

Бідачиско Богу духа винен, гадав що має перед собою божевільного, длятого йшов далі спокійно. Але субект не переставав єго лаяти, називаючи навіть злодієм.

Вкінці справа вияснила ся на поліції, де субект переконав ся, що зачепив невинного чоловіка, мусів отже заплатити 5 зр. карі.

— **Адвокат Краттер** їде вже до Львова. Доносилисьмо недавно що він сплатив гр. Гарновскій і п. Пєгловскому 12.000 зр. Тепер довідуємо ся, в який спосіб зістав Краттер змушений до заплати загарбаних грошій, як також в який спосіб дістав желїзний лист. Пробував в Новім Йорку бувший відєньський адвокат Льорія, походячий зі Львова. Він то довідав ся в яким банку зложив Краттер гроші і запропонував пошкодованим, що вскаже їм той банк за оплатою 200 долларів з гори і 30% відобраної суми. За посередництвом австрійского консуля пошкодовані згодили ся на те, виплатили єму 200 долларів з гори, а Льорія показав банк. Банк не

хотів Краттерови видати грошій, отже відразу чесний адвокатик збіднів так, що не мав що їсти. Припертий до муру згодив ся на видачу пошкодованим здепонованих грошій, застеріг собі лише 500 зр. на подорож до Львова, та в додатку лист желїзний, щоби міг стати у Львові перед судом. В Новім Йорку пробував також Тадей Шидловский під змінним прізвищем.

— **Чесні «патри-Єзуїти»** видали недавно картки з написом: «Білет на подорож до неба». Поїзди відходять кождої години а приходять, коли Господь схоче.

I. кляса (поїзд поспішний). Непорочніст, муки, або виконанє рад евангельских убожества, чистоти і послуху.

II. кляса (поїзд особовий). Покута, надія на Бога і добрі діла т. є. молитва, піст і милостиня.

III. кляса (поїзд звичайний). Виконуванє заповідей божих і церковних і виконуванє обовязків своєго стану.

IV. (дуже рідко). Наверненє на смертній постели.

На другій стороні білету написано:

Примітки:

1. Поїзди не вертають.
2. Поїздів для розривки нема.
3. Малі діти, котрі не прийшли єще до розуму не платять нічо, сли лише належуть до церкви католицкої.
4. Просить ся подорожних, щоби забирали з собою лише діла добрі. В противнім случаю можуть ся на поїзд спізнити, або наразити ся на неприємний побут на передпоследній стації (чистилищу), де позістануть всі иньші пакунки.
5. На цілій дорозі і на кождій стації приймає подорожних.
6. Кождий білет має бути заосмотрений в знамя ласки освящаючої.
7. Подорожні, підчас їзди, з низших кляс можуть переходити до висших; переходити з висших до низших кляс задля небезпечности забороненє.

В такий негідний спосіб туманять єї «ревни» католики темний нарід, щоби лише виманити від «роскошего ludku» як найбільше грошій.

— **Подарунок для Драйфуса.** Одна з жидівских часописей в Новім Йорку в дорозі добровільних складок зібрала значну суму грошій, щоби закупити шафірову шаблю для Драйфуса. Позаяк узбірано більше грошій длятого уряджено закупити єще золоте перо для Золі і золотий пугар для Пікарта. На телеграфічне запитанє чи приймуть подарунки — надійшла відмовна відповідь.

Телеграми.

Ішль, 28. серпня. Приїхав ту міністер справ заграничних гр. Голуховский. О год. першій був на авдієнції у цісаря а пізнійше на цісарскім, фамілійнім обіді.

Відєнь, 28. серпня. Зближаючий ся термін скликаня ради державної дає нагоду до ріжних припущень, що до акції правительства, щоби уможливити обради.

Правительство задумє знести язикові розпорядженя.

Міністер Кайцль їде до Праги щоби дістати згоду Чехів на акцію правительства.

Петербург, 28. серпня. Зїзд царя з німецьким цісарем Вільгельмом має наступити в о-сєні.

Відєнь, 28. серпня. Міністер Діпавлі повернув з Праги, де звидів промислові і фабричні заклади, знова до Відня.

Відєнь, 28. серпня. Від недавна німецькі народовці нападають на Чехів. Недавно напали на вертаючих домів Чехів з буками і побили.

Відєнь, 28. серпня. Приїхав ту австрійский атташе в Парижи полковник Шнайдер і був на авдієнції у шефа єнерального штабу Бека. Авдієнція була досить довга і відносила ся до листу полковника Шнайдера, що в справі Драйфуса велике зробив вражіє.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Старий дзвонар.

Володимира Короленка.

(Конець).

— Михаєвич, Михаєвич!.. Щож ти, чи не заснув? — гукають його з долу.

— Га? — відгукнув ся дїдує і хутко схопив ся на ноги. — Господи! невже і справді заснув? Не було ще такого сорому!..

І Михаєвич прудко, звичною рукою, хапав верьовки. Доли, мов муравник двигається товпа селян; корогви плескають у повітрі, виблискую-

чи позлотистим грезетом... От обійшли хрестним ходом круг церкви і до Михаєвича доходить радісний поклик: »Христос воскрес із мертвих«.

І одгукується сей поклик хвилею у старечому серці... І здається Михаєвичові, ще яскравіше спалахнули у темряві вогні воскових свічок, і дуже захвилювала товпа, і заплескали корогви, і прокинувшись вітер підхопив хвилі гуків і широкими помахами повів їх у височінь, заливаючи з гучним урочистим дзвоном...

Ніколи ще так не зносив старий Михаєвич.

Здавалось його переповнене серце перейшло у мертву мідь, і гук мов співали і тремтіли, сміялись і плакали і, сплітаючись чудовою низкою, минули у гору до самого зоряного неба. І зірки займались яскравіш, розпалались, а гук тремтіли і лились, і знов притулялись до землі з укоханю ласкавістю...

Великий бас голосно покрикував і розкидав владні, потужні тони, оголосивши небу й землі: »Христос воскрес!«

І два тенора здригаючись від чергових вдарів залізних сердець присьпівували йому радісно і давньо: »Христос воскрес!«

А два найменші дишканти, наче присьпіваючи, щоб не відстать, влітались проміж здорвх і радісно, мов малі хлопята, співали напередки: »Христос воскрес!«

І здавалось, стара дівниця двигить і колывається, і вітер, свіваючий обличчя дзвонаря, тріпотить потужними крилами і підтакує: »Христос воскрес!«

І старе серце забуло про життя повне турботи і кривди... Забув старий дзвонар, що життя йому зійшло на понурій та кісній вишці що він у світлі один, як старий пенюк, розбитий лихою негодою... Він слухав ці гукі, співуючі і плачучі, линувші до неба і притулющі ся до бідної землі, і здається йому, що він окружений синами та унуками, що це їхні радісні голоси, великих і малих спливають ся у один гурт і співвають йому про долю і втіху, котрих він не бачив у своєму житті... і спає верьовки старий дзвонар, і сльози точать ся по виду і серце усильно беть ся оmanoю долі...

А долі люде слухали і казали один одному, що ще не зносив так дивно старий Михаєвич...

Але враз великий дзвін непевно задвигтів і замовк... Збенетежені підголоски прозвеніли не скінченою трелею і теж обірвали її, неначе прислухуючись до сумно-гудячої довгої ноти, котра тремтить, і плаче, і льеть ся, ступнево втихомирюючись у повітрі...

Старий дзвонар знеможено опустив ся на лавку, і дві останні сльози тихенько потекли по блідим щокам...

Гей поспішайте на зміну! Старий дзвонар відзвонив...

Переклав К. Безкровний.

Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коптів

Контора виміни
і ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі вваради, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиx.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносять:

| | | |
|--------------------|-------------------|----------------------|
| Фонд резервовий | 96.775 зр. 05 кр. | } 206.880 зр. 57 кр. |
| Резерва премій | 64.263 „ 12 „ | |
| Фонд основний | 45.000 „ — „ | |
| Резерва спеціальна | 842 „ 40 „ | |

Тарифи »Днѣстра« дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси »Днѣстра« приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через »Днѣстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту »Днѣстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за платою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або поруксю двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносьть 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в »Днѣстрѣ«. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів »Днѣстра«, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Адміністрація
„РУСЛАНА“ **АНОНСЕРА**
глядає

Згосцувати ся в Адміністрації (ул. Мухомо ч. 5 гартер)
між годиксю 3-сю а 5-сю го голудки.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сільского житя.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міського побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в 1. актї опрацьована після німецького.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерійних пригод.
Ціна книжки 15 кр.
На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий
почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 30-дневним виповідженєм,

3% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 8-дневним виповідженєм,

а всі иньші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекція.